

Ö?rencilerin Akademik Ba?ar?s?n? Etkileyen Örgütsel Faktörler Ölçe?i (ÖBEÖFÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?rencilerin Akademik Ba?ar?s?n? Etkileyen Örgütsel Faktörler Ölçe?i (ÖBEÖFÖ). Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26637>

Özet

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Örgütsel Faktörler Ölçeği (ÖBEÖFÖ), üniversite öğrencilerinin **akademik başarı** düzeylerini etkileyen kurumsal, çevresel ve örgütsel değişkenleri sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir araçtır. Ölçek, yükseköğretim kurumlarının sunduğu hizmetlerin ve oluşturduğu ortamın öğrenci performansları üzerindeki etkilerini dört temel alt boyut üzerinden incelemektedir.

2013 yılında H. B. Memduhoğlu ve F. Tanhan tarafından geliştirilen bu 22 maddelik ölçek, örgüt kültürü, öğretim kalitesi, yönetsel destek ve fiziksel olanaklar gibi kritik alanlardaki öğrenci algılarını değerlendirir. ÖBEÖFÖ, eğitim yöneticilerine ve araştırmacılara, öğrencilerin başarılarını maksimize etmek için hangi **örgütsel faktörler** üzerinde durmaları gerektiği konusunda somut ve güvenilir veriler sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

ÖBEÖFÖ, **akademik başarı**, örgütsel faktörler, üniversite eğitimi, ölçek geliştirme, yapı geçerliliği, **Cronbach Alfa**, eğitim psikolojisi.

Yazarlar

Hasan Basri Memduhoğlu, Fatih Tanhan

Amaç

Ölçeğin temel amacı, yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin **akademik başarıları** etkileyen kurumsal yapıya ait değişkenleri, yani https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%96rg%C3%BCtsel_fakt%C3%B6rleri, güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu faktörler, doğrudan öğrenme deneyimini ve sonuçlarını etkileyen öğretim elemanı yeterliliğinden idari hizmetlerin kalitesine kadar uzanmaktadır.

ÖBEÖFÖ, üniversite yönetimlerinin ve ilgili birimlerin, öğrencilerin gelişimini destekleyen ve akademik performanslarını artıran kurumsal koşulları objektif olarak değerlendirmelerine yardımcı olmayı hedefler. Elde edilen sonuçlar, eğitim politikalarını ve kurumsal destek mekanizmalarını geliştirmek için kritik öneme sahiptir.

Yapı (Construct)

ÖBEÖFÖ, öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkileri dikkate alınarak belirlenmiş 22 maddeden ve dört temel alt boyuttan oluşan çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu dört faktör, üniversite ortamının öğrencilere sunduğu desteğin farklı yönlerini temsil eder:

Öğretim Elemanların Mesleki Yeterlilikleri ve Uygulamaları (8 madde): Öğretim kadrosunun pedagojik becerilerini, ders içeriğine hakimiyetini ve adil sınav/değerlendirme pratiklerini ölçer.

Yönetmelik Hizmetler ve Uygulamaları (7 madde): Fakülte yönetiminin idari süreçlerdeki etkinliğini ve öğrencilerin ihtiyaç duyduğu ders materyali ve kaynakların sağlanması konusundaki çabalarını değerlendirir.

İletişim (5 madde): Öğretim üyeleri ile öğrenciler arasındaki etkileşimin açıklanması, sıkılığı ve yapıcı geri bildirim ortamının varlığını inceler.

Fiziksel Ortam ve Donanım (2 madde): Sınıf ortamının fiziksel yeterliliğini, erişilebilirliğini ve derslerin işlenmesi için gerekli teknolojik donanımın uygunluğunu kapsar.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla titiz bir istatistiksel süreç izlenmiştir. İlk aşamada, ölçek maddelerinin altındaki latent yapıyı keşfetmek için **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) tekniği, temel bileşenler analizi yöntemi kullanılarak uygulanmıştır.

AFA sonuçları, ölçeğin beklenen dört faktörlü yapıya ortaya koymuştur. Ayrıca, her bir maddenin ilgili alt boyuta olan katkıları ve ayrıntı edicilerini belirlemek üzere madde toplam korelasyonları incelenmiştir. Son olarak, elde edilen faktör modelinin genel popülasyonda doğrulanması ve teorik yapıya uyumunun kontrol edilmesi amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) gerçekleştirilmiştir. Bu analizler serisi, ÖBEÖFÖ'nün güçlü bir yapısal geçerliliğe sahip olduğunu kanıtlamıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığını ve güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla, yaygın olarak kullanılan bir istatistiksel yöntem olan **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen yüksek **Cronbach Alfa** değeri, ölçekteki 22 maddenin bütünüyle ve alt boyutlarıyla tutarlı olduğunu, yani aynı temel yapıyı güvenilir bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Bu yüksek iç tutarlılık, ölçeğin farklı öğrenci gruplarında stabil sonuçlar verebileceğini işaret etmektedir.

Faktör Analizi

ÖBEÖFÖ'nün faktör yapısı, iki aşamalı bir yaklaşımla belirlenmiştir. İlk aşamada, 22 maddenin hangi faktörler altında toplandığını keşfetmek için **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) uygulanmıştır. Bu analiz, ölçeğin toplam varyansı açıklayan dört ana bileşene sahip olduğunu göstermiştir.

İkinci aşamada ise, AFA ile elde edilen dört faktörlü modelin (Öğretim Elemanların Yeterlilikleri, Yönetmelik Hizmetler, İletişim, Fiziksel Ortam) teorik beklentilerle uyumunu ve veriye ne kadar iyi

oturulduğunu test etmek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin dört boyutlu yapısının geçerli olduğunu ve ilgili alan yazıyla tutarlı olduğunu doğrulamıştır.

Enstrüman

Test Çeşidi: Geliştirme Ölçeği (Development Scale)

Format: 22 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşan, öz bildirim (self-report) tipinde bir ölçektir.

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Üniversite öğrencileri

Yaş Grubu: Yükseköğretim seviyesindeki yetişkin bireyler (Genellikle 18 yaş ve üzeri)

Popülasyon Detayları: Çalışma, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayınlanmış olup, genellikle üniversitelerin çeşitli fakültelerinde öğrenim gören lisans öğrencileri üzerinde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: 5'li **Likert** tipi derecelendirme ölçeği kullanılmaktadır. Cevaplar, 1 (Kesinlikle Katılmıyorum) ile 5 (Kesinlikle Katılıyorum) arasında puanlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim yönetimi, pedagojik yeterlilik, yönetsel destek, öğrenci-öğretim üyesi etkileşimi, kurumsal iklim, yükseköğretim, Temel Bileşenler Analizi, madde analizi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: hasanmemduhoglu@gmail.com

Yazın Adresi: Makale referansında belirtilen sorumlu yazarın kurumsal adresi.

İzinler & Ücret ve Test Yılı?

Ölçek, Memduhoğlu ve Tanhan tarafından 2013 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı ve izinleri konusunda sorumlu yazar Hasan Basri Memduhoğlu ile doğrudan iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir. İletişim e-postası: hasanmemduhoglu@gmail.com

Ölçeğin orijinal makalesi Dergipark platformunda erişilebilir durumdadır: dergipark.ulakbim.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [ogrencilerin-akademik-basarisini-etkileyen-orgutsel-faktorler-olcegi-obeofo-toad.pdf](#)

Referanslar

Memduhoğlu, H. B. ve Tanhan, F. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Örgütsel Faktörler Ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 106-124.

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Örgütsel Faktörler Ölçeği (ÖBEÖFÖ) Maddeleri

ÖBEÖFÖ, 22 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır:

Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri ve Uygulamaları (8 m): Öğretim üyeleri sınıflarda işlenen konulara uygun sorular sormaktadırlar.

Yönetimsel Hizmetler ve Uygulamaları (7 m): Fakülte yönetimi gerekli ders araştırmaları ve dokümanları sağlamak için çalışmaktadır.

İletişim (5 m): Öğretim üyeleri öğrencilerle sağlıklı bir iletişim kurmaktadır.

Fiziksel Ortam ve Donanım (2 m): Sınıf ortamı derslerin yapılması için uygundur.